

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ "ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ"

Αριθμός φύλλου 183

Αθήναι, Φεβρουάριος 1977

Ἡ ἀρχαία ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Νικολάου στὸν Κασαμπά

Ο ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ ΠΑΡΑΓΩΝ

Ἄν ἐξαιρέσουμε τοὺς πολεμοχαρεῖς πολιτικούς λυμεῶνες, καὶ τοὺς ὁμόφρονες τους, τοὺς ἀδίσταχτους ἐμπόρους θανάτου καὶ τοὺς ἐμπρηστικούς συντελεστές κάθε τύπου, ποὺ φανατίζουν τὶς μάξες μὲ φτηνὰ κηρύγματα μίσους, μποροῦμε νὰ εἴμαστε βέβαιοι πὼς οἱ λαοὶ τῆς οἰκουμένης, γενικά, εἶναι καλοὶ καὶ εἰρηνικοὶ καὶ πὼς μισοῦν ὅλοι τὸν πόλεμο καὶ τὴν ἀνωμαλία.

Τὸν κανόνα δὲν ἐπαληθεύουν ὀλιγώτερο οἱ πληθυσμοὶ τῶν γεωγραφικῶν περιοχῶν τῆς ὑδρογείου ποὺ βρίσκονται τώρα μπερδεμένοι σὲ πολεμικὲς περιπέτειες, καὶ σκοτώνονται γιὰ διαφορὲς, ποὺ μποροῦν νὰ θροῦν τὴν λύση τους γύρω ἀπὸ τὸ στρογγυλὸ τραπέζι.

Κι' ἂν ἐρωτιῶντουσαν, σὲ ἐλεύθερα δημοψηφίσματα, καὶ ὁ τούρκικος λαός, οἱ Κυπριῶτες, φυσικά καὶ ὁ λαός μας, ὅλοι ἀναμφίβολα, μονοκούκι σχεδὸν θὰ ψήφιζαν «ὄχι» γιὰ τὸν πόλεμο.

Πραγματικά, ἐνδείξεις σοβαρές, ποὺ ἀνατρέχουν στὸ ὄχι μακρινὸ παρελθόν, κι' ἄλλες ποὺ ἀναφέρονται στὸ θλιβερὸ παρόν, προδίνουν πὼς ἡ ἐπιθετικὴ τακτικὴ τῆς πολιτικῆς τῶν Τούρκων καὶ τὰ βδελυρὰ ἀνθελληνικά κηρύγματα μίσους δὲν θεμελιώνονται ἐπάνω σὲ πλατεῖα λαϊκὴ θάση πὼς, κάθε ἄλλο παρὰ μὲ συμπάθεια ἀκοῦν οἱ πληθυσμοὶ τῆς γείτονος ἀπὸ τὰ φερέφωνα τῆς προπαγάνδας Κυβερνήσεως καὶ Ἀντιπολιτεύσεως, τοὺς φιλοπόλεμους παιᾶνες, καὶ πὼς μὲ δέος μαθαίνουν γιὰ τὶς τεράστιες δαπάνες ἐπιθετικῆς προπαρασκευῆς, ποὺ λιγοστεύουν τὸ ψωμὶ τοῦ λαοῦ, ἀκόμη καὶ γιὰ τὶς ἀναχρονιστικὲς ἐπεκτατικὲς διεκδικήσεις ποὺ προβάλλουν, σὲ πλειοδοτικὸ διαγωνισμό, τὰ τούρκικα πολιτικὰ κόμματα, ἐν ὧφει ἐκλογῶν.

Στὴν Κύπρο ὁ λαός, καὶ ἀπὸ τὶς δυὸ πλευρὲς τῆς πράσινης γραμμῆς, εἶναι βέβαιο πὼς εὐνεται, τὸ γρηγορώτερο νὰ πάρουν τέλος οἱ πολυματωμένοι ἀπάνθρωποι θαναλισμοὶ τῆς τούρκικης εἰσβολῆς.

Κι' ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες, ἐμεῖς, κατεβάζοντας κάθε τόσο, παραπέτασμα στὰ περασμένα, στὶς πικρότατες ἐμπειρίες μας ὁπὸ τὸν ὄλεθρο τοῦ 1922 κι' ἀπὸ τὴν πρόσφατη ἐπιδρομὴ τοῦ Ἀττίλα, καλοπροαίρετα ξαναδίνουμε χέρι, γιὰ τὴν ἀνασύνδεση φιλικῶν ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων καὶ τῆς παλιᾶς εἰρηνικῆς συνεργασίας. Ὡστόσο, τὸ κλίμα τῆς ἀνησυχίας καὶ τοῦ φόβου συντηρεῖται ζωηρὸ καὶ στὶς τρεῖς Ἐπικράτειες καὶ οἱ ἄκαρπες διαπραγματεύσεις εἰρηνεύσεως συνεχίζονται, μὲ κάθε λογῆς κριτήρια ξένα πρὸς τὸν ἀν-

θρώπινο παράγοντα, ποὺ συστηματικὰ ἀγνοήθηκε καὶ ἀγνοεῖται.

Εἶναι γνωστὸ πὼς οἱ ἄνθρωποι, γενικά, ποὺ στὶς δημοκρατικὲς πολιτείες τουλάχιστο, ἀγεληδὸν καὶ ἀθελά τους σέρνονται κάθε τόσο, σὲ κάθε πολεμικὲς ἀναμετρήσεις, δίχως νάχουν τὴν μπόρεση ν' ἀντισταθοῦν. Πανανθρώπινο τὸ πρόβλημα, ποὺ συνδέει, τοὺς λαοὺς ὅλου τοῦ κόσμου καὶ ποὺ περιμένει καὶ ἀλοίμονο αἰώνια θὰ περιμένει τὴ λύση του.

Καὶ γιὰ νὰ ξανάρθουμε στὰ δικά μας: τὴν ὥρα ἐτούτη, ποὺ χρωστοῦμε νὰ περιμένουμε, μὲ ἐγκαρτέρηση καὶ μὲ κάποια αἰσιοδοξία τὴν ἐξέλιξη καὶ τ' ἀποτελέσματα μιᾶς δυναμικῆς παρεμβάσεως τοῦ Ο.Η.Ε. καὶ τῶν Η.Π.Α. στὶς ἑλληνοτουρκικὲς διαφορὲς καὶ στὸ Κυπριακὸ, ἀξίζει πλάι στὶς μεγάλες ἀρχὲς ἠθικῆς καὶ δικαίου ποὺ ἐξαγγέλλονται καὶ προβάλλονται στὰ ἀνακοινωθέντα, καὶ κάτω ἀπὸ τὶς ἀναμολόγητες συμφεροντολογικὲς σκοπιμότητες ποὺ ἐλλοχεύουν στὰ παρασκήνια τῶν διαβουλεύσεων, νὰ σημειωθῇ μὲ ἔμφαση καὶ μὲ ἀγανάκτηση τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντα ἡ ἀπουσία. Μὲ ἐντελῶς ἰδιαίτερη εὐαισθησία, ἐμεῖς οἱ πρόσφυγες, καὶ μὲ ἀποτροπιασμό ἀναλογιζόμεστε, ἔξω ἀπὸ τ' ἄλλα, πὼς τὰ θέματα τοῦ Κυπριακοῦ θὰ μπορέσουν, ἴσως, νὰ θροῦν τὴν λύση τους, ὅλα, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ προσφυγικὸ.

ῶμά καὶ ἀπερίφραστα μᾶς τὸ εἶπε, σὲ σχετικὴ ἐπίσημη δήλωσή του, ὡς εἶδος βέτο, ὁ Τουρκοκύπριος ἡγέτης: «Οἱ πρόσφυγες - ἐδήλωσε - ἐκτὸς ὀλίγων, δὲν πρόκειται νὰ γυρίσουν στὰ σπίτια τους». Μοιραίως πρέπει νὰ θυσιάσῃ ἡ σημερινὴ γενεὰ τῶν προσφύγων (200.000 οἱ ἀπόβλητοι ἀπὸ τὶς ἐστίες τους), γιὰ νὰ γίνῃ δυνατὸς ὁ συμβιβασμός.

Ὅ,τι ἔγινε, δηλαδή, σὲ θάρος τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς Μικρασίας, τοῦ Πόντου καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης, μὲ τὴν συνθήκη τῆς Ἀνταλλαγῆς. Ὅσο γιὰ τοὺς ἀγνοούμενους τῆς Κύπρου, οὔτε λέξη! Ὅ,τι ἔγινε μὲ τοὺς ὁμήρους τοῦ 1922.

Πάντα Ἕλληνες θύματα: πάντα Τούρκοι οἱ θύτες καὶ ὁ ἀνθρώπινος παράγων, φανταχτερὰ φωτισμένος στὶς σελίδες τοῦ διεθνoῦς δικαίου, στὰ Καταστατικά τῶν μεγάλων διεθνῶν καὶ ἄλλων συμβάσεων, πάντα ἀγνοημένος ἢ παραμερισμένος στὴν πράξη.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡ. ΑΡΩΝΗΣ

Η ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΜΑΣ ΣΤΗΛΗ

ΑΠΟΚΡΙΕΣ ΣΤΗ ΣΜΥΡΝΗ

Του Δρος ΔΗΜ.ΑΡΧΙΓΕΝΗ

Μόλις ήμπαυε τὸ Τριῶδι, ἡ Σμύρνη ἤφευγόντανε σὲ ἀποκριάτικο γλέντι χαρούμενο καὶ πολιτισμένο, μὲ χορατὰ καὶ γέλια, στὰ σκακία, στὰ σπύτια, στοὶ καφενέδες, στοὶ μπιραρίες καὶ στοὶ λέσκες. Λίγες ἦτανε οἱ πολιτείες ποὺ ἡμπορούσανε νὰ παραβγοῦνε μὲ τὴν ἐλληνικὰ Σμύρνη. Ἡ Κέρκυρα καὶ ἡ Ζάκυνθος ἤκαυχόντουσε, πὼς ἡ Ἀθήνα δὲν ἡμπορούσε νὰ παραβγῇ ματζὶ τως, γιὰτὶ, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη κι' ὥσων τὸ 1922, στὴν Ἀθήνα, τὸ ἴδιο καὶ στὴν Πάτρα τὰ ἀποκριάτικα γλέντια ἦτανε περιορμένα καὶ μονότονα. Μὰ καὶ τὰ δυὸ νησιά αὐτὰ δὲν ἡμπορούσανε νὰ παραβγοῦνε μὲ τὸ κοσμοπολίτικο καὶ μεγάλῳ λιμάνι τῆς ἀξέχαστης Σμύρνης μας, γιὰτὶ τὰ γλέντια αὐτὰ, ἐξὸν ἀπτόν ευρωπαϊκὸ τως χαρακτήρα, εἶχανε καὶ κάτὶ δικὸ τως ξεχωριστὸ χρώμα. Σ' αὐτὸ ἡδονοῦσανε δυὸ αἰτίες: Ἀπτὴ μιά, ἡ πολιτεία μὲ τὰ ὥραια πλακοστρωμένα σκακία τῆς ποὺ ἔχανε διππὰ καὶ τρίππὰ σπύτια μὲ μεγάλα παράθυρα καὶ μπαλκόνια, καθὼς καὶ μὲ τοὶ πολλοὶ καφενέδες, τοὶ μπιραρίες καὶ τοὶ τέσσερις μεγάλες καὶ κοκέτικες λέσκες. Κι' ἀπτὴν ἄλλη, ἡ εὐτυχισμένη ζωὴ, ἡ ἀνοιχτοκαρδιά κι' ἀνοιχτοχερὰ τοῦ Σμυρνιῶ ποὺ ἦτανε ἀριστοκράτης γλέντζες καὶ ποὺ εἶχε στὸ στόμα του, εἶχε καὶ στὴν καρδιά του.

Κάθε μέρα λοιπόν, ἡγυρίζανε στοὶ μαχαλάδες τὸ Γαϊτανάκι, ὁ ξυλοπόδαρος, ἡ καμήλα, τ' Ἀραπάκια καὶ ἄλλα νοῦμερα, γιὰ νὰ κάνουνε τὰ σκέρτα καὶ χορατὰ τως καὶ νὰ ματζέψουνε, μὲ τὸ τασάκι παράδες ἀπτόν κόσμο, ποὺ ἥστεκού'ντανε καὶ τοὶ ὄλεπτε. Μόλις πάλι ἤκοτείνιαζε, ἤξεπορτίζανε στὰ σκακία ὁμορφοντυμένοι κουνουνάτοι παράδες πέρρες, ποὺ ἄλλες ἡγυρίζανε παντοῦ κι' ἡστατίζανε τὸν κόσμο, κι' ἄλλες ἡμπαίνανε σὲ σπύτια γνωστὰ κι' ἀγνωστὰ, ὅπου οἱ νοικοκυραῖοι τοὶ ὑποδεχοῦντοσε μὲ χαρὰ. Κι' ἀφοῦ αὐτοὶ ἤλεσαν τὰ ἀστεία πειράγματά τως, ἤφευγανε εὐτὺς γιὰ νὰ πάνε σὲ ἄλλο σπύτι, κι' οἱ νοικοκυραῖοι τὼς ἤφωνάζανε εἰς τὴν γνωρισίαν, σὰς γνωρίσαμεν, ὥστω κι' ἂν δὲ τῶι γνωρίσανε. Τοὶ Κυριακάδες πάλι, ἤβγαίνανε στὰ σκακία καὶ τοὶ πιάσανε οἱ χαραχτηριστικοὶ τοῦ Σμύρνης κουνουνάτοι, ὅπως ὁ Ἀράμπας μὲ τὸ σπύτι, ὁ Γάμος μὲ τὰ γαδουράκια, ὁ Τούρκικος γάμος, ὁ Ὁδραῖος ποὺ ἡγάραζε παγιά ρούχα — παγιά παπούτσια, ὁ Ὁδραῖος ποὺ θέλει νὰ κλέψῃ ἕνα παιδί, ὁ Ὁδραῖος ὁ φοβησιάρης, ὁ Μηχανικός μὲ τὸ ἐπιδέξιο, ὁ Γιατρός μὲ τὸ ρεμέντιο, ὁ Ὁδοντογιάτρης, ἡ βαρεμένη (ἔγκυος), ἡ Παραμάνια μὲ τὸ μαρό τση, ἡ Ντα'ντὰ μὲ τὸ μαρό τση στὸ καροτσάκι, ὁ Ντελάλης μὲ τὸ παιδί ποὺ χάθηκε, ὁ Ἐλῶς τὸ τρίβον τὸ πιπτερί οἱ διαδλοῦ καλογέροι, οἱ Μπετοβίνοι, τὰ Μυτιληνέια γαδουράκια, οἱ Μυτιληνοὶ γιαντιλῆδες, ὁ Τσουρτσούρας ὁ σκυλοκλέφτης, ὁ ζουγράφος Θεόφιλος μὲ τὸν πρόχειρο θάσσο, οὐλονε τυμένῳ ἀρχαῖα, καὶ πολλοὶ ἄλλοι λογιῶν λογιῶν ἐκπαιστωμένοι κουνουνάτοι μὲ χορατὰ ἔξωπνα καὶ γουστόζικα.

Τὸ μεγάλο ξεφούντωμα ὁμῶς ἡγενοῦντανε τοὶ δυὸ τελευταῖες Κυριακάδες τ' ἀπέμα στὰ σκακία: τὰ Τράσια, τὸ Χαλεπλί, τὸ φαρδύ τσ' Ἀγίας Κατερίνας, τὸ φαρδύ τ' Ἀπ Τρύφωνας, καὶ τὸ φαρδύ τοῦ Τσάι ποὺ οἱ νοικοκυραῖοι τὰ σπύτιων ἤκοθύντοσε στὰ παράθυρα καὶ

μπαλκόνια γιὰ νὰ δοῦνε τοῖς κουνουνάτοι καὶ τὸν πολὺν κόσμο ποὺ ἡπερνοῦσε καὶ ν' ἀλληλοπετάζονε ματζὶ τως κορδέλες καὶ πεταλάκια. Τὰ πλούσια τζόβενια, παρὰ ἀπὸ δυὸ - τρεῖς ἡνοικιάζανε κι' ἀπὸ μιά καρότσα. Τὴν φορτῶνανε μὲ κουτιὰ γεμάτα πακέτα κορδέλες, ταικολάν'τες καὶ κρουστάκια, μὲ πανέρι ξεχειλά μπου'γκετάκια μενεξέδες καὶ ζυμπούγια, μὰ καὶ ἕνα τσουδάλι γεμάτο πεταλάκια ἀνεκατεμένα μὲ ψηλὸ κουφετάκι χρωματιστὸ, μὲ νταρί, λότσια καὶ ροβίθια, ἤανεδαίνανε καὶ τὰ τζόβενια στὴν καρότσα, ποὺ ἤεκινοῦσε γιὰ τὰ κεντρικὰ αὐτὰ σκακία. Κ' ἤβλεπες καρότσες στὴν ἀρὰδα ἡ μιά 'ποπία' ἀπ' τὴν ἄλλη νὰ περνοῦνε ἀπτὰ σκακία, σιγὰ σιγὰ, κι' οἱ κοπέλες ἀπτὰ παράθυρα καὶ μπαλκόνια νὰ ρίχνουνε στὰ τζόβενια κορδέλες καὶ πεταλάκια. Καὶ ἀπτὴν καρότσα πάλι, τὰ τζόβενια ὄρθια νὰ τὼς ρίχνουνε κορδέλες μὲ δύναμη μὲ τὸ χέρι εἴτες μὲ μπιστολάκι, μὰ καὶ μπου'γκετάκια πούλουδα, ταικολάν'τες, μπισκότα καὶ φουχτιές πεταλάκια ἀνεκατεμένα μὲ δσπρια, Κι' ἄμα πιά ἡκοτείνιαζε, τὰ σκακία αὐτὰ ἤφεγγολοῦσανε ἀπὸ κολόρια χρωματιστὰ κι' ἀπὸ ἀστρουλάκια ἀναμμένα στὰ παράθυρα καὶ μπαλκόνια καὶ στοὶ καρότσες ποὺ ἡπερνοῦσανε. Ὅρισμένα χρόνια ἡπερνοῦσανε καὶ ἄρματα στολισμένα μὰ καὶ μὲ διάφορες παραστάσεις ποὺ τὰ ὀργανῶνανε Κομιτάτα.

Ἄλλα γλέντια ἦτανε οἱ μεγάλοι καὶ ἐπίσημοι χοροὶ στὰ ἀριστοκρατικά 4 κλούπ, δηλ. στὴν Ἑλληνικὴ Λέσκη, στὴ Νέα Λέσκη καὶ στοὶ δυὸ Λέσκες τῶν Κυνηγῶν τῆ Μικρῆ καὶ τῆ Μεγάλῃ, ποὺ εἶχανε μεγάλες σάλλες μὲ δνετασιάνικοι μεγάλοι κατρήφτηροι, καὶ ἀπάνω γαλαρία δπου ἡπταίζε ἡ ὀρχήστρα. Εἶχανε καὶ μπου φέ γιὰ νὰ τρααῖρουνε οἱ καθαγιέροι τοὶ ντάμεις τως. Οἱ χοροὶ ἡγενοῦντοσε τοὶ δυὸ τελευταῖες Κυριακάδες καὶ τὴν Ταικοτεφτή, τὰ δράβια. Καὶ ἡπταίνε ἡ ἀριστοκρατία καὶ τὸ μέτζο ράγκο. Οἱ γονιοὶ μὲ τὸν κόρες τως ντυμένες μὲ ἀνὰ λαφρες ντουαλέτες ντεκολτέ, καὶ τὰ τζόβενια μὲ σιάκι εἴτες φράκο. Τὸ πτάσσο ράγκο, πάλι ἦκανε χοροὶ στὰ σπύτια, στοὶ καφενέδες, στὰ χοροδιδασκαλεῖα καὶ γιὰ μουζικὴ εἶχε τὰ παιχνίδια εἴτες τὸ ὀργανάκι. Οἱ χοροὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦτανε τὸ δῶλε, τὸ μπόστον, τὸ οὔαν — στέπ, ἡ πόλκα, ἡ πολκα — μαζούρκα, τὸ πᾶ - ντέ - κότρ, τὸ πᾶ - ντέ - πατινέρ, οἱ λασιέδες, οἱ κἀντρίγες καὶ στὸ τέλος ἄμα ἡτέλενε ἡ βραδιά ἡχορεῖσανε τὸν Καλομασιάνο.

Κι' ἄμα ἤξεμέρυνε ἡ Καθαρὴ Δευτέρα, ἡγυρίζανε στοὶ δρόμοι οἱ Ἀτσι'γγανες μὲ τὸ ντορβὶ κρεμασμένῳ ἀπτὸ νῶμο κι' ἤφωνάζανε «μάντζα, Κοκόνια, μάντζα». Κι' οἱ νοικοκυράδες τὸ ἔχανε σὲ καλὸ νὰ πωρδῶσανε, τι πασκαλινὸ φαγώσιμο εἶχανε, φαγιά καὶ γλυκίσματα, ποὺ αὐτὲς τὰ ρίχνανε οὐλα μὲς στὸν ἴδιον τὸ ντορβὶ ἀνεκατεμένα. Ὁ κόσμος ἤξεπορτίζε. Ἄλλοι μὲ τὸ βαποράκι γιὰ τὸ Κορδεγιῶ, Πλατὰ - σκαλα, ἄλλοι μὲ τὸ βαπὸρ τῆς στεργιάς γιὰ τὴν Παραδέισο, τὸ Μπουτζὶ τὸ Μπουρνόβα, κι' ἄλλοι μὲ τὸ καρότσα καὶ τοὶ ἀράμπας δσε τραγουδώντας γιὰ τὰ Πρεβόγια στὸ Γεφύρι, στὴν Ἀγίαν - Ἀννα καὶ τὸν Προφήτ' Ἠλία. Καὶ τὸ δράβι ἡσυματίζοντοσε ἐκάθε κατεργαρὴς στὸ μπάγκο του». Καὶ τοῦ χρόνου!

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΜΑΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ

Μαρία Μιχαὴλ Ἀργυροπούλου, τὸ γένος Κωνσταντίνου Κάππα καὶ Καλλιόπης Μπακάμπαση. Σύζυγος τοῦ δεινῆστου, δικηγόρου, ἀντιπροέδρου τῆς Βουλῆς καὶ ποιητοῦ μας Μιχαὴλ Ἀργυροπούλου.

(Ἀπὸ τὸ φωτογρ. Ἀρχεῖο τῆς «Ἐνώσεως Σμυρναίων» — προσφορὰ Πλάτωνος Κάππα)

ΙΩΝΙΚΗ ΛΥΡΑ

Η ΜΠΟΥΡΝΟΒΑΛΙΑ

Ἀπὸ τὰ τραγούδια τῆς ὁμορφιάς καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ ΜΙΧΑΗΛ ΑΡΓΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ἄλλοι τὰ γλέντια λαχταροῦν κι' ἄλλοι τὰ πανηγύρια, μὲ μεθυσιοὺ ποτήρια.

Ἐγὼ γιὰ γλέντι καὶ χορὸ καὶ γιὰ μεθύσι μου, ἔνα ἔχω στὸ νοῦ μου, Ἐσένα!

Ἄλλοι ρημάζουν στὴ δουλειὰ καὶ σβοῦν γιὰ τὸ χρυσάφι, ποὺ θὰ χαροῦν οἱ τάφοι...

Δουλειὰ καὶ βιὸς κι' ἀνεύρετα χρυσάφια μαζωμένα Ἐσὺ 'σαι γιὰ τὰ μένα.

Ἄλλοι τὴ δόξα ἐτάζανε γι' ἀτέλειωτο θνεῖρό τους καὶ κλώθουν τὸν καπνὸ τους...

Ἐγὼ γιὰ δόξα μου ἀφθαστη καὶ γιὰ θνεῖρα δεμένα, λαγγεύω μόνῳ Ἐσένα.

Ἄλλοι πονοῦν κι' ἄλλοι θρηνοῦν κι' ἀναστενάζουν ἄλλοι γιὰ πίκρα ἀχνὴ ἢ μεγάλη.

Τὸ συννεφάκι, ποὺ περνᾷ στὴ συλλογὴ σου, ὠμένα, μπόρα καημῶν γιὰ μένα.

Κι' ὅλοι τὸ χάρο μάχονται καὶ τὴ ζωὴ ἀγαπᾶνε, τρομάζοντας ποὺ πάνε...

Ἐγὼ τὸ χάρο πολεμῶ, μὰ ὅχι ὁ φτωχὸς γιὰ μένα: γιὰ νὰ μὴ χάσω Ἐσένα!

ΜΙΧΑΗΛ ΑΡΓΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ

Μηνιαία ἔκδοσις
τῆς «ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ»
Ἀποστέλλεται δωρεὰν
εἰς τὰ μέλη τῆς
Διεύθυνσις
ὁδὸς Καρύτση ἀριθ. 3
Τηλέφ. 32.28.480
Ἀθήνα 124

Ἐπιμελητὴς Ἐκδόσεως
Υπεύθυνος
Νίκος Σ. Λαμπαδαρίδης
Περισσοῦ 15 - Ν. Χαλκηδῶν
Τηλέφ. 255.251

Προϊστάμενος Τυπογραφείου
Μιχ. Τσεβδὸς
Χαβρίου 10 - Ἀθήνα

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΠΕΝΘΗ

● Προκόπιος Βασιλειάδης

Μὲ πολλὴ λύπη ἀγγέλλομε στὰ μέλη μας τὸν πρόωγο θάνατο τοῦ Προκόπῃ Βασιλειάδῃ (26 Φεβρ.), μηχανικοῦ ἀρχιτέκτονα, μὲ ὑψηλοὺς σπουδαστικούς τίτλους, ἐπιτίμου διευθυντῆ τοῦ Ὑπουργείου Δημ. Ἔργων, ἀπὸ τοὺς πρώτους οἰκιστὲς — μὲ τὴν οἰκογένειά του — τοῦ σημερινοῦ δήμου Βύρωνος.

Γιὸς τοῦ Σμυρναῖου Στέλιου Βασιλειάδῃ, τοῦ δεινῆστου διοικητικοῦ στελέχους τῆς Ἀρμυστίας Σμύρνης καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς ἀποκαταστάσεως Προσφύγων, ὁ Προκόπης διακρίθηκε στὴν ἀσκήση τῆς πολεοδομικῆς καὶ χωροταξικῆς ἐξειδικιότητάς του, στὸ ἔξωτερικὸ (Λονδίνο - Λίβερπουλ) καὶ ἐπειτα στὴν Ἑλλάδα.

Σπουδαῖες ἀρχιτεκτονικὲς μελέτες ὁ πῶς τοῦ ξενοδοχείου Χίλτον, τῆς νέας κεντρικῆς λαχαναγορᾶς, μεγάλων οἰκιστικῆς καὶ τουριστικῆς ἐθνικῆς πραγματοποιήσεις χρωστᾷ ὁ τόπος μας στὴν ἐμπνευσμένη ἀκαταπόνητη δουλειὰ τοῦ Βασιλειάδῃ, ποὺ δένονται ἀχώριστα μὲ τὴν μνήμη του.

Μέλος ἐνεργὸ Ἑυρωπαϊκῶν ἰνστιτούτων πολεοδομίας καὶ τῆς διεθνούς Ὁμοσπονδίας Κατοικίας, ἐτίμησε μὲ τὴν προσφορὰ του, τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Σμυρναϊκὴ ρίζα του καὶ ἡ θύμησή του, στὶς ἐπαγγελματικὲς τάξεις του καὶ στοὺς κύκλους του, θὰ εἶναι παντοτινὴ.

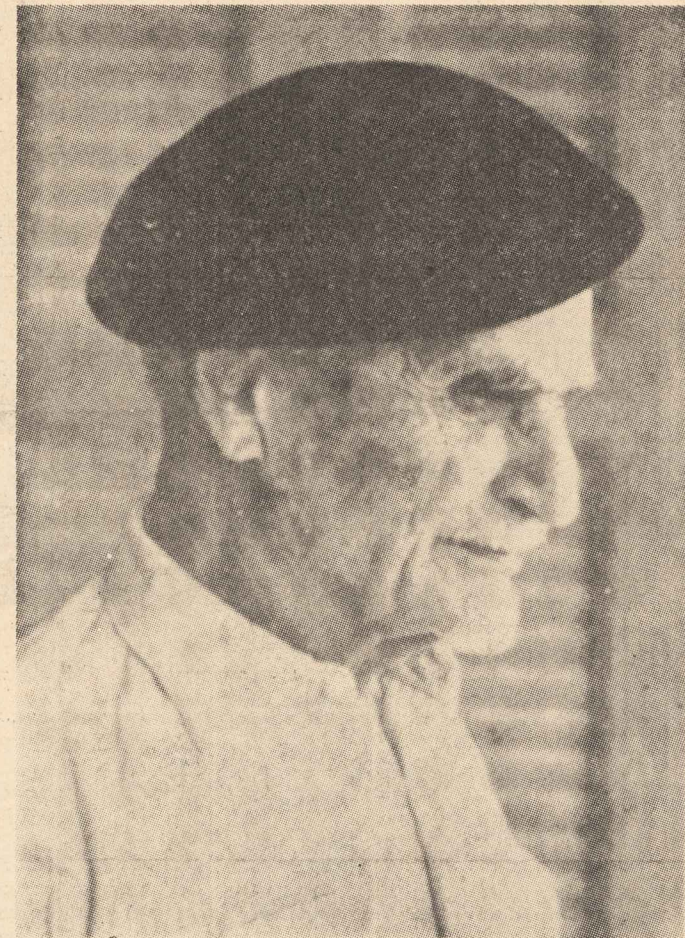
Στὴ σύζυγόν του ἀξέχαστον Προκόπη, τὸ γένος Σπύρου Λοβέρδου, στὴ σεβαστὴ μας μητέρα του καὶ στοὺς ἄλλους συγγενεῖς του ἡ «Ἐνώση Σμυρναίων» καὶ ἡ «Μικρασιατικὴ Ἠχώ» ἐκφράζουν τὴν εὐκρινὴ συμπαθεία τους.

Ν. Χ. Α.

● Ἀνδρονίκη Καμπούρογλου

Σμυρναία τὴν καταγωγὴ, ἔφυγε γιὰ πάντα ἀπὸ κοντὰ μας, στὶς 13 Φεβρουαρίου, ἡ Ἀνδρονίκη χήρα Μιχαὴλ Καμπούρογλου. Κηδεύθηκε μὲ ὁδὴν τῶν παιδιῶν τῆς καὶ μὲ συμμετοχὴ πλήθους κόσμου, ἀπὸ τὸ Ἱ. Ναὸ τοῦ Νεκροταφείου Βύρωνος στὶς 14 Φεβρουαρίου.

Στοὺς οἰκείους καὶ συγγενεῖς τῆς διαβιζώμεν τὰ θερμὰ μας συλλυπητήρια.

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΙΩΒΙΛΑΙΟ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΙΘΑΚΗΣΙΟΥ

(Βλέπε Ἄλεξ. Μπενάκη: «Ὁ φυσιολάτρης ζωγράφος Βασίλειος Ἰθακήσιος «Μικρασιατικὴ Ἠχώ» φ. 59 Ἰουν. 1964)

Αἰωνόβιος καὶ θαλερὸς, γιόρτασε ἐφέτος, στὶς 26 Φεβρουαρίου, τὴν ἐκατοστὴ ἐπέτειο τῆς γέννησής του ὁ ἀγαπητὸς μας συμπατριώτης Βασίλειος Ἰθακήσιος, ὁ γνωστὸς στὸ Πανελλήνιο κι' ἐξὼ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα Σμυρναῖος ζωγράφος, ποὺ κέρδισε, ἐδὼ καὶ πολλὰ χρόνια, «τὴν ἐν Πρωτανεῖῳ στίσιν», δωρίζοντας στὸ «Εὐηνρίας Μέλαθρον» τῆς Ἐλεήμονος Ἐταιρίας Ἀθηνῶν, τοὺς πινάκες ποὺ τὸν ἀπόμειναν ἀπὸ τὴν πολυχρόνη ἐργασία του.

Στὸν μεγάλο καλλιτέχνη, ποὺ τιμὰ ἡ Ἐνώσή μας μὲ τὸν τίτλο τοῦ ἀρχαιότερου μέλους τῆς, δόλωχα εὐχόμεστε νὰ ξεπεράσῃ τὸ βιολογικὸ φράγμα, μπαίνοντας, μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ, χάρη στὸν προνομιοῦχο θῶνατὸ ὀργανισμό του, μακάρι καὶ στὴν περιοχὴ τῶν Βιβλικῶν ἐξαιρέσεων...

Γεννημένος φυσιολάτρης, προκισμένος μὲ ἐμφυτὴ παρατηρητικότητα καὶ δευδέρκεια, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν προσωπογραφία ποὺ, μετὰ τὶς λαμπρὲς σπουδὲς του (Ἀθήνα καὶ Ἐξωτερικὸ), τὸν ἀνάδειξαν στὴν Σμύρνη (1902 - 1922), δούλεψε ἐντατικά καὶ ἀποδοτικά τὸ ἑλληνικὸ τοπίο, ἐξειδικεύοντας μὲ ἐντιμότητα καὶ χωρίς παραμόρφωση, τὸ φυσικὸ περιβάλλον, μὲ ἀγάπη γι' αὐτὸ, μὲ σεβασμό, μὲ χάρη, μὲ λεπτότητα καὶ μὲ συνείδηση ἀποστολῆς.

Πολύτιμες οἱ ἐμπειρίες του ἀπὸ τὴν πολυχρόνη ἀσκήση. Χρόνια ἐγκαταστημένος στὴν ἐπώνυμη σπηλιὰ του, πάνω στὶς κορυφὲς τοῦ Ὀλύμπου, θησαυροὺς ὁμορφιάς καὶ ἀληθείας ἀποτύπωσε μὲ τὸν χροστῆρά του, σὲ γαλήνιους ζωγραφικοὺς πίνακες, μεγάλῃς καλλιτεχνικῆς ἀξίας, ποὺ στολίζουν τὶς αἰθούσες τοῦ Προκομείου Ἀθηνῶν, ξένες πινακοθήκες καὶ τὸ προεδρικὸ μέγαρο τοῦ Λευκοῦ Οἴκου τῶν Η.Π.Α.

Πολὺ συγκινητικὲς οἱ ἐκδηλώσεις ποὺ γίνονται πρὸς τιμὴ τοῦ συμπαθέστατου πρεσβύτη. Σ' αὐτὲς, ἡ «Ἐνώση Σμυρναίων» καὶ ἡ «Μικρασιατικὴ Ἠχώ» ἐγκαρδία προσθέτουν τὴν χαρὰ καὶ τὴν περηφάνειά τους γιὰ τὸν συμπολίτη καλλιτέχνη καὶ πολῖτιμο φίλο, ἐπαναλαμβάνοντας τὶς εὐκρινεῖς εὐχὲς τῶν γιὰ τὴν μακροήμευση καὶ τὴν εὐτυχία του.

Ν. Χ. Α.

ΜΝΗΜΗ ΧΡΙΣΤΟΥ ΣΟΛΟΜΩΝΙΔΗ ΤΟ ΤΕΚΝΟ ΤΗΣ ΙΩΝΙΑΣ

Τὴν λύρα πῆρες τῶν Ἰωνῶν κι' ἀπ' τὸ ματωβαμένο τῆς Ροδογέλαστῃς γιὰλὸ τὴν ἔσυρες στὴ χώρα τῆς Παλλάδας.

Μερόνυχτα τὴν ἐπαίξεις στὸν Ἀττικὸν ἀγέρα κι' ἀνυπακούσεν ὁ ἀχὸς στὴ χώρα τῶν Δωριέων. Τὸν ἔπαιρνε ὁ Αἰόλος

κι' ὄντας μαγεμένος τὸν ἐσκορποῦσεν ἀπὰλὰ στὰ Ἰωνικὰ παράλια. Κι' ἐσκήρατ' ἐκπὸ καημῶν ἡ Σμύρνη ἢ δακρυομένη... Στὴν πέτρα ποὺ σὲ σκέπασεν γιὰ συντροφιά σου πρέπουνε μιὰ λύκητος Ἰωνικὴ κι' ἀπὸ τὴν Σμύρνα χῶμα...

ΚΑΤΙΝΑ Χ. ΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΣΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΜΑΣ Κ. ΝΙΚΟΛΑΟ ΑΡΩΝΗ

Ἡ «Πανιώνιος Στέγη Βύρωνος» μὲ γράμμα τῆς ἀπὸ 24 Φεβρουαρίου, μᾶς γνωρίζει πὼς ἡ Γενικὴ Συνέλευση τῶν μελῶν τῆς, κατὰ τὴν ἐτήσια σύνοδόν τῆς, στὶς 13 Φεβρουαρίου 1977, «ὁμόφωνα ἀποδέχτηκε πρόταση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ πανηγυρικὰ ἀνακήρυξε ἐπιτίμου πρόεδρο τῆς Πανωνίου Στέγης τὸν κ. Νικόλαο Ἀρώνη, ἐπιβραβεύοντας μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὴν πολῦτιμη προσφορὰ του γιὰ τὴν διάσωση καὶ διαφύλαξη τῶν πνευματικῶν στοιχείων τοῦ μικρασιατικοῦ ἐλληνισμοῦ».

Ἡ Ἐνώσις Σμυρναίων ποὺ ἔχει τὴν προνομιακὴ τιμὴ νὰ εἶναι Πρόεδρος τῆς ὁ κ. Νικόλαος Ἀρώνης διαβιβάζει σ' αὐτὸν τὰ ἐγκάρδια συγχαρητήρια τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ ὅλων τῶν μελῶν τῆς γιὰ τὴν ἀνακήρυξή του ὡς Ἐπιτίμου Προέδρου τῆς Πανωνίου Στέγης Βύρωνος καὶ στὴν Π.Σ.Β. τίς θερμὲς εὐχαριστίες τῆς γιὰ τὴν τιμητικὴ αὐτὴ διακρίση τοῦ Προέδρου τῆς.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΙΜΙΑΚΟΙ ΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

● Βασίλειος Σφυρδέρας

Μὲ ἰδιαίτερη εὐχαρίστηση ἀναγγέλλομε στοὺς ἀναγνώστες μας τὴν ἐκλογὴ τοῦ φίλου καὶ πολῖτιμου συνεργάτῃ τῆς Ἐνώσεώς μας κ. Βασίλειου Σφυρδέρας, φιλόλογου Ὑφηγητῆ, συντάκτη τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχεῖου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, στὴν τακτικὴ ἔδρα τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν «τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους (1453 - 1828)». Ὁ Καθηγητὴς κ. Σφυρδέρας, πολλὰ χρόνια τώρα, προσφέρει εὐγενικὰ τὶς υπηρεσίες του, σὰν μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Συντάξεως τῶν Μικρασιατικῶν Χρονικῶν καὶ διακεκριμένος συνεργάτῃς του, τελευταία καὶ στὴν Κριτικὴ Ἐπιτροπὴ τῶν Σπουδαστικῶν Ἐπαθλῶν Κίμωνά Δούκα καὶ Ἀθανασίας Χρήστου.

● Γεώργιος Δημητροκάλλης

Μὲ βαθεῖα ἱκανοποίηση μαθαίνομε, ἐπίσης, τὴν ἐκλογὴ ἄλλου ἐπὶ-λεκτοῦ συνεργάτῃ τῶν Μικρασιατικῶν Χρονικῶν μας τοῦ Ἀρχιτέκτονα Μηχανικοῦ κ. Γεωργίου Δημητροκάλλη, ἐιδικῶν ἱστορικῶν μελετῇ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν ρυθμῶν, στὸ Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης μὲ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐντεταλμένου ἐιδικῶ ἐπιστήμονα στὴν ἔδρα Μορφολογίας καὶ Ρυθμολογίας τῆς Πολυτεχνικῆς Σχολῆς.

Ἡ Ἐνώσις Σμυρναίων καὶ ἡ Μικρασιατικὴ Ἠχώ ἐκφράζουν τὴν μετῴλη χαρὰ τῶν στοὺς νέους διαπρεπεῖς Πανεπιστημιακοὺς, μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ ἐκλογὴ τῶν ποὺ ἀποτελεῖ τὴν ἐπισημότερη ἀναγνώριση τῆς σημαντικῆς προσφορᾶς τῶν, ἀνοίγει νέους δρόμους στὴν ἐπιστημονικὴ ἀποστολή τους.

Ν. Χ. Α.

Ο προεδρεύων Αντιπρόεδρος της «Ενώσεως Σμυρναίων», Καθηγητής κ. Μιχαήλ Αναστασιάδης καταθέτει στέφανον στον ανδριάντα του Έθνομάρτυρος Χρυσοστόμου Σμύρνης.

Η ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

Στις 23 Φεβρουαρίου, 5.30' το απόγευμα, το Διοικητικό Συμβούλιο και αρκετά μέλη της Ένώσεως Σμυρναίων, συγκεντρώθηκαν στην πλατεία πίσω από την Μητρόπολη, μπροστά στον ανδριάντα του Έθνομάρτυρα Μητροπολίτη Σμύρνης Χρυσοστόμου, για να τελέσουν την καθιερωμένη από το 1967 θρησκευτική γιορτή της Ένώσεως, την αφιερωμένη στη μνήμη του Γεωργίου Πολυκάρπου, έπισκόπου και πρωτομάρτυρα της Σμύρνης.

Με θρησκευτική κατανύξη τελέσθηκε Τρισάγιον από τον μικρασιάτη, μέλος της Ένώσεώς μας, πατέρα Θεόδωρο Θεοδωρίδη, που πρόθυμα ανταποκρίθηκε, γι' αυτόν τον σκοπό, στην πρόσκληση της Ένώσεως και ύστερα από ένα σχετικό σύντομο λόγο του Προεδρεύων Αντιπρόεδρου Καθηγητή κ. Μιχαήλ Αναστασιάδης κατέθεσε στέφανον δάφνης από μέλους της Ένώσεως στο μνημείο του Έθνομάρτυρα Χρυσοστόμου.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Καλούνται τα μέλη της Ένώσεως σε τακτική Γενική Συνέλευση, που θα γίνει στις 21 Μαρτίου 1977 (Καρύτση 3, γ' όροφος) την Δευτέρα 21 Μαρτίου 1977 ώρα 7 μ. μ. με τα ακόλουθα θέματα:

- 1) Έκθεσις πεπραγμένων Διοικητικού Συμβουλίου.
- 2) Απολογισμός διαχειρίσεως.
- 3) Έκθεσις Ελεγκτικής Επιτροπής.

Αν δεν γίνει απαρτία, η Γεν. Συνέλευση, θα επαναληφθεί την επόμενη Δευτέρα 28 Μαρτίου την ίδια ώρα, στον ίδιο χώρο και με τα ίδια θέματα και θα θεωρηθεί σε απαρτία εσαδήποτε μέλη και αν παρευθύν.

Αθήνα 28 Φεβρουαρίου 1977

Ο προεδρεύων Αντιπρόεδρος
ΜΙΧΑΗΛ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ
Καθηγητής Πανεπιστημίου

Ο Γεν. Γραμματέας
ΙΩΑΝ. ΧΑΠΠΑΣ

Η ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΗ ΧΟΡΟΕΣΠΕΡΙΔΑ ΜΑΣ

Υπενθυμίζουμε στα μέλη μας την αποκριάτικη χοροεσπερίδα μας που θα γίνει στις 23 του Μάρτη, στις 9 το βράδυ, στο κέντρο διασκεδάσεως ΣΑΡΑΝΤΙΔΗ, οδός Ίδης αριθ. 38.

Συμμετοχή δρχ. 290 για κάθε άτομο. Όσοι θέλουν να πάρουν μέρος, πρέπει να το δηλώσουν εγκαίρως στα γραφεία μας (τηλέφ. 32.28.480) από ώρα 10—1.30' μ. μ. γιατί οι θέσεις είναι περιορισμένες και μόλις συμπληρωθεί ο αριθμός δεν θα δεχθούμε άλλες δηλώσεις.

Από τα Γραφεία της Ένώσεως

ΔΩΡΕΑΙ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΣΚΟΠΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

- Η Κα Σοφία Αναστασιάδη - Μανουσάκη, στη μνήμη της μητέρας της Δέσπως Γεωργίου Αναστασιάδη, με τη συμπλήρωση χρόνου από το θάνατό της Δρχ. 3.000.—
- Η Κα Σοφία Αναστασιάδη - Μανουσάκη, στη μνήμη Χρήστου Σολομωνίδη » 1.000.—
- Ο Κος Αλέξανδρος Μπενάκης, στη μνήμη καθηγητού Γεωργίου Δεληγιάννη » 1.000.—
- Ο Κος Αλέξ. Μπενάκης, στη μνήμη Αργίνης Λουκά Μπενάκη » 1.000.—
- Η οικογένεια Ανεμογιάννη - Σινανίδη, στη μνήμη Ευαγγελίας Τσακίρη » 1.000.—
- Ο Κος Ιωάννης Χιωτάκης, σε μνήμη Μιχαήλ Τσακίρη » 1.000.—
- Ο Κος Νικόλαος και η Κα Δέσποινα Καμποροπούλου, σε μνήμη της μητέρας των Ανδρονίκης Μιχ. Καμποροπούλου » 1.000.—
- Η Κα Ελενίτσα Τσιτούρα, στη μνήμη της φίλης της Στέλλας Επιφανίου - Πετράκη. » 500.—

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ ΑΠΟ ΚΟΝΤΑ ΜΑΣ

ΣΤΕΛΛΑ ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ - ΠΕΤΡΑΚΗ

Με συγκινητικές εκδηλώσεις πένθους, κηδεύτηκε στις 24.2.77 στο Νεκροταφείο Νέας Σμύρνης, η καλή συμπατριώτισσά μας Στέλλα Επιφανίου — Πετράκη.

Ο πρόωρος και ανσπάντεχος χαμός της θυθίζει σε πένθος τους κύκλους της Ένώσεως Σμυρναίων, που χάνει στο πρόσωπό της την φίλη συμπατριώτισσα, ένα από τα διαλεχτά πνευματικά στελέχη της, μια πολύτιμη συνεργάτισσα στους σκοπούς μας της διάσωσης και διατήρησης της Μικρασιατικής Ιστορικής και λαογραφικής παράδοσης, μέσα σε αυθεντικά μνημεία γραπτού λόγου.

Σωστό λαογραφικό θησαυρό, με ποικίλο και σημαντικό περιεχόμενο, συνθέτουν τα 10 βιβλία της, εκδόσεις που κυκλοφόρησαν (1951 - 1972) και διακρίθηκαν, με παραμύθια των πατρίδων μας, τραγούδια της Σμύρνης, παροιμίες της Ανατολής, διηγήματα, ιστορικό υλικό από την Καταστροφή του 1922 και το μεγάλο της μυθιστόρημα «Δύσκολος Δρόμος», όλα λογοτεχνικά δοσμένα με πηγαία χάρη, σε γλώσσα δημοτική, με τους ιδιοματισμούς της Σμυρναϊκής ντοπιολαλιάς και αναλυτικά γλωσσάρι.

Το έργο της αξέχαστης Σ. Ε. Π. τιμημένο με βραβεία, βραβεία και έπαθλα αποτελεί μια μεγάλη προσφορά στη λαογραφική έπιστήμη και στην μελέτη του Έλλ. Μικρασ. πολιτισμού, μια ιστορική κληρονομιά, γιομάτη από πλούσια έθιμικά φαινόμενα και μυθικά στοιχεία, είδησεις, έμπειρίες και διώματα του λαού και πολιτισμού της Σμύρνης και της Μικρασίας, ένα πνευματικό κεφάλαιο δεμένο με την αγέραστη μνήμη της αλησμόνητης Στέλλας Επιφανίου Πετράκη και την λατρευτική αγάπη της για την πατρίδα της.

Στον σύζυγο της πολυκλαυστης συμπατριώτισσας τον αγαπητό φίλο κ. Ανδρέα Πετράκη, στον αγαπημένο της γιό, στ' αδελφία της και στους άλλους συγγενείς, ή «Ενώσις Σμυρναίων» και η «Μικρασιατική Ηχώ» εκφράζουν με πόνο την ειλικρινή τους συμπάθεια.

Δημοσιεύουμε παρακάτω, τον επικήδειο λόγο της Κα Γεωργίας Δεληγιάννη - Αναστασιάδη: Στέλλα, αγαπημένη μας φίλη,

Βιάστηκε ο χάρος να σ' αρπάξει από την αγκαλιά του αγαπημένου σου σύζυγου Ανδρέα και των παιδιών σου, μα κι από την μεγάλην οικογένεια των συναδέλφων σου. Γιατί εσύ, Στέλλα Επιφανίου - Πετράκη στάθηκες πάντα αξιόλογος άνθρωπος, μητέρα, σύζυγος, δραστήριο μέλος της κοινωνίας πάντα

στην προοδευτική πλευρά και μέλος της Έταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών επί δεκαετίες. Κόρη της Ιωνίας, βγήκες από το δλοκαύτωμα της Σμύρνης κρατώντας βαθιά στα φυλλοκάρδια σου τη χαμένη πατρίδα. Βρήκες αρχικά στοργή στην Κρήτη που σε πρωταγκάλιασε για να 'ρθεις να χτίσης τη φωλιά σου στην Αθήνα, όχι μακριά απ' τ' άκρογιάλι, για να μη χάνεις απ' τα μάτια σου τη θάλασσα, που σ' έδανε με τη χαμένη πατρίδα, μια φωλιά πάντα φιλόξενη για τους φίλους και τους συναδέλφους σου. Κι' όχι μόνο δεν τη λησμόνησες τη Σμύρνη σου, τη Σμύρνη μας, Στέλλα αγαπημένη. Κράτησες τα τραγούδια της, τα παραμύθια της, τα έθιμά της, την ομορφιά της. Κράτησες την ψυχή της, για να την αφήσεις κληρονομιά στις γενιές στις κατοπινές μέσα στο πλάτυ σου έργο, που αξιόλογα τρεις φορές μεγάλη τιμή: Τρία βραβεία από την Ακαδημία Αθηνών, μα κι από την Ένωση Σμυρναίων. Μα πάνω απ' όλα θα ζήσουν οι Σμυρνιές γυναίκες σου, Στέλλα. Αυτές που βγήκαν από τα τέσσερα ντουβάρια του νοικοκυριού τους και προσφυγοπούλες πιά, γυναίκες μεστές είτε νέες είτε νεώτατες και κυθίκανε στη βιοπάλη, για ν' αναθρέψουν και να σπουδάσουν τα παιδιά τους πιάνοντας δποια δουλειά, στη σκάφη ή στο κέντημα, στο έργοστηρι ή στο εργοστάσιο, στο γραφείο ή στα σχολεία δασκάλες. Και την έδωσες, τέλεια τη Σμυρνια, τέκνο εσύ της Σμύρνης, απόφα με τον κόσμο της και με τη γλώσσα της.

Οι συνάδελφοι σου, τα μέλη της Έταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών σου άπειθύνουμε το ύστατο χαιρε με πόνο και συμμεριζόμαστε τον πόνο του αγαπημένου σου σύζυγου και των παιδιών σου. Ας είναι ελαφρύ το χώμα που θα σε σκεπάσει...

N. X. A.